

Modül (öneri) No	264
Öğrenme Alanı (Temel konu)	Uhuuvvet
Modül (Alt konu)	İkili İlişkilerde Yargılama Problemi
Amaçlar	İnsanların arasındaki kardeşliğin arttırılması ve muhafaza edilmesini kavrar. Doğru iletişim farkedir.
Süre	40 dakika
Seviye	Seviye-3
Yöntem ve Teknik- Etkinlik	Drama Yazma/Canlandırma, Adaletin Payları Rol Kartları
Materyal ve Teknoloji	
İşleniş/Öğrenme- öğretme süreci	Etkinlik-1 Drama Yazma/Canlandırma ➤ Üç kişilik gruplarla kişiler sırasıyla maruz kaldığı veya şahit olduğu bir yargılama örneğini canlandırırlar. Yargılanan taraf sınıfa hislerini aktarır. ➤ Dış ses ile iki kişi önce birbirlerine su-i zan ederler. Ve karşılaşınca tartışır. Daha sonrasında iki kişi birbirine hüsn-ü zan eder ve tekrar karşılaşır. Bu sefer birbirlerine muhabbet beslerler. Etkinlik-2 “Adaletin Payları” Rol Kartları Hazırlık: Öğrencilere dört farklı kart dağıtılır. Kartlarda şu paylar yazılıdır: 1. Kaderin payı 2. Nefis ve şeytanın payı 3. Kendi kusurunun payı 4. Affın payı Uygulama: 1. Öğrenciler küçük gruplara ayrılır (3-4 kişi) 2. Her grup, bir günlük hayattan “yargılama” örneği seçer. (Örneğin: yanlış anlaşılma, küçük bir hata, sözlü tartışma) 3. Kartları kullanarak olayı yeniden yorumlar: “Bu olayda kaderin payı nedir?” “Nefis ve şeytanın etkisi nasıl görülüyor?” “Benim kusurum nerede olabilir?” “Affın payı nasıl devreye girer?” 4. Her grup, kartların rehberliğinde yaptığı çözümlemeyi kısa bir tablo veya şema halinde sınıfla paylaşır. Tablo başlıkları: Olay – Kader – Nefis/Şeytan- Kendi Kusurum – Affın Payı Öğrenciler, olayın parçalı doğasını görsel olarak ortaya koyar. “Böylece “fenalığı bütünüyle kişiye yüklememe” ilkesini somutlaştırır.

	Amaç: Öğrenciler, yargılamanın parçalı doğasını fark eder ve affin dönüştürücü gücünü düşünsel düzeyde kavrar.
Ölçme ve Değerlendirme	Derinlemesine Yansıtıcı Soru Çemberi - Öğrenciler daire şeklinde oturur. Öğretmen şu soruları yöneltir, her öğrenci kısa cevap verir: “Bugünkü etkinlikte hangi payı en çok göz ardı ettiğinizi fark ettiniz?” “Su-i zan ile hüsn-ü zan arasındaki duygu farkını nasıl yaşadınız?” “Affin payını uyguladığınızda içsel olarak ne değişti?” “Bu yaklaşımı gerçek hayatta hangi ilişkilerinizde kullanabilirsiniz?” Değerlendirme Ölçütleri: - Öğrencinin metindeki kavramları (kader, nefis, kusur, af) doğru ilişkilendirmesi istenir. - Kendi deneyiminden örnek vermesi - Hüsn-ü zan ve affin değerini fark etmesi - Kavramları soyut düzeyden somut ilişkilere taşıyabilmesi
İlişkili Metin	Bir Hadis: Kınamayınız, kınadığınız şey başınıza gelmedikçe ölmezsiniz. Tirmizi, Kıyamet, 53, No:2507 *** بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹ Halbuki, mü'min kardeşinden sana gelen bir fenalığı bütün bütün ona verip onu mahkûm edemezsin. Çünkü; Evvelâ, kaderin onda bir hissesi var. Onu çıkarıp, o kader ve kazâ hissesine karşı rızaile mukabele etmek gerektir. Saniyen, nefis ve şeytanın hissesini de ayırıp, o adama adâvet değil, belki nefisine mağlûp olduğundan, acımak ve nedamet edeceğini beklemek. Salisen, sen kendi nefsinde görmediğin veya görmek istemediğin kusurunu gör, bir hisse de ona ver. Sonra bâki kalan küçük bir hisseye karşı, en selâmetli ve en çabuk hasmını mağlûp edecek af ve safh ile ve ulüvvücenaplıkla mukabele etsen, zulümden ve zarardan kurtulursun. Yoksa, sarhoş ve divane olan ve şişeleri ve buz parçalarını elmas fiyatıyla alan cevherci bir Yahudi gibi, beş paraya değmeyen fâni, zâil, muvakkat, ehemmiyetsiz umur-u dünyeviyeye, güya ebedî dünyada durup ebedî beraber kalacak gibi şedit bir hırsla ve daimî bir kinle, mütemadiyen bir adâvetle mukabele etmek, sîga-i mübalağa ile, bir zalûmiyettir veya bir sarhoşluktur, bir nevi divaneliktir.

¹ Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla.

İşte, hayat-ı şahsiyece bu derece muzır olan adâvete ve fikr-i intikama, eğer şahsını seversen yol verme ki kalbine girsin. Eğer kalbine girmişse, onun sözünü dinleme. Bak, hakikatbîn olan Hâfız-ı Şirazî'yi dinle:

دُنْيَا نَهْ مَتَاعِيسَتِي كِه آرزدَنِزَاعِي

Yani, “Dünya öyle bir metâ değil ki bir nizâyâ değsin.” Çünkü, fânî ve geçici olduğundan kıymetsizdir. Koca dünya böyle ise, dünyanın cüz’î işleri ne kadar ehemmiyetsiz olduğunu anlarsın. Hem demiş:

آسَاشِ دُوْگِیْتِی تَفْسِیرِ اَیْنِ دُو حَرْفَسَتْ
بَا دُوسْتَانِ مُرُوتِ بَا دُشْمَنَانِ مُدَارَا

Yani, “İki cihanın rahat ve selâmetini iki harf tefsir eder, kazandırır: dostlarına karşı mürüvvetkârâne muaşeret ve düşmanlarına sulhkârâne muamele etmektir.”²

Eğer dersen: “İhtiyar benim elimde değil; fitratımda adâvet var. Hem damarıma dokundurmuşlar, vazgeçemiyorum.”

Elcevap: Sû-i hulk ve fena haslet eseri gösterilmezse ve gıybet gibi şeylerle ve muktezasıyla amel edilmezse, kusurunu da anlasa, zarar vermez. Madem ihtiyar senin elinde değil, vazgeçemiyorsun. Senin, mânevî bir nedamet, gizli bir tevbe ve zımnî bir istiğfar hükmünde olan kusurunu bilmen ve o haslette haksız olduğunu anlaman, onun şerrinden seni kurtarır. Zaten bu Mektubun bu Mebhasını yazdık, tâ bu mânevî istiğfarı temin etsin; haksızlığı hak bilmesin, haklı hasmını haksızlıkla teşhir etmesin.

(Mektubat, Yeni Asya Neşriyat, Mayıs-2025, s. 313-315)

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ³
وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ⁴

² Divan-ı Hafız, s. 14, 5. Gazel.

³ Seni her türlü noksandan tenzih ederiz. Senin bize öğrettiğinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Sen herşeyi hakkıyla bilir, her işi hikmetle yaparsın (Bakara Suresi: 32.)

⁴ Duaları şu sözlerle sona erer: “Ezelden ebede kadar her türlü hamd ve övgü, şükür ve minnet, Âlemlerin Rabbi olan Allah’a mahsustur” (Yunus Suresi: 10.)